شنبه ۲۳ آبان ۱۴۰۵ شماره ۲۷۵۳
www.TOURISMpaper.com
تنها روزنامه مکتوب گردشگری جهان
توریسم
ایران‌سرا

دلال‌ها به‌جای دفاتر مسافرتی در مرز شلمچه جولان می‌دهند

رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر گفت: در مرز شلمچه، ۳۵ آژانس گردشگری و همین تعداد هتل مجوز فعالیت ندارند و گردشگران ورودی سرگردان و بازار به دست واسطه‌ها افتاده است. به گزارش بازار، مرز شلمچه پرترددترین گذرگاه‌های مرزی ایران با عراق است که به گفته رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر و رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران، حدود ۷۰ درصد تردد مسافران عراقی از آن انجام و روزانه ۲۰ هزار تردد مرزی ثبت می‌شود. به گفته سیدمصطفی موسوی، در این مدت نه‌تنها درخواست‌های مکرر بخش خصوصی برای ورود به پایانه مسافری شلمچه برای تبلیغ تورها و جذب گردشگران به نتیجه نرسیده بلکه تغییر مدیران و مسئولان این پایانه هم طی این مدت نتوانسته است راه فعالیت شرکت‌های گردشگری بومی به مرز شلمچه را باز کند. رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران و رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر افزود: پایانه مرزی شلمچه در اختیار وزارت راه و شهرسازی است و در تمام این سال‌ها یک آژانس غیربومی به انتخاب این وزارتخانه در پایانه مرزی مستقر است و زمینه فعالیت واسطه‌ها و دلالان و حتی سوءاستفاده از گردشگران ورودی به دلیل نبود فعالان گردشگری خرمشهر و آبادان در این مرز افزایش یافته است.

سرفصل

سهم بخش خصوصی از تصمیم‌سازی در حوزه گردشگری

حمید نیکزاد

صنعت گردشگری ایران بیش از آنکه از کمبود ظرفیت‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی رنج ببرد، نیازمند بازنگری در الگوهای حکمرانی و مناسبات میان دولت و بخش خصوصی است. صنعتی متکی بر سرمایه‌گذاری غیردولتی، خلاقیت کارآفرینان و کیفیت خدمات، نمی‌تواند برای همیشه با الگوهای متمرکز و صرفا اداری مدیریت شود. از این منظر، ابلاغ «دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه نحوه تشکیل، اداره و فعالیت تشکل‌های حرفه‌ای صنعت گردشگری و امور غیرحاکمیتی قابل واگذاری به آنها» از سوی سیدرضا صالحی‌امیری، وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، ظرفیتی فراتر از ساماندهی انجمن‌ها دارد. این دستورالعمل که در چارچوب قانون برنامه هفتم پیشرفت و آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران تدوین شده، می‌تواند آغازگر گذار از مدیریت متمرکز دولتی به حکمرانی مشارکتی باشد. نقطه قوت این رویکرد، به رسمیت شناختن ظرفیت تشکل‌های حرفه‌ای برای مشارکت در سیاست‌گذاری، تصمیم‌سازی، ارتقای کیفیت خدمات، آموزش، نظارت حرفه‌ای و پذیرش بخشی از امور غیرحاکمیتی است. در این الگو، فعال اقتصادی از طریق نمایندگان منتخب خود می‌تواند در شناسایی مسائل، تدوین راهکارها و اجرای بخشی از سیاست‌ها مشارکت کند. ارزش واقعی این تحول زمانی آشکار می‌شود که مشارکت از جلسات مشورتی و دعوت‌های مناسبتی فراتر رود.

تعریف «کانون انجمن‌های حرفه‌ای استان» یا «اتاق گردشگری استان»، از نوآوری‌های دستورالعمل جدید است. این ساختار می‌تواند مطالبات پراکنده بخش‌های مختلف گردشگری را به مطالباتی مشترک، کارشناسی‌شده و قابل پیگیری تبدیل کند و نقطه اتصال تجربه میدانی فعالان اقتصادی با نظام تصمیم‌سازی استان باشد. پیش‌بینی «مجمع ملی صنعت گردشگری ایران» یا «اتاق گردشگری ایران» نیز، در صورت تحقق عملی، می‌تواند به انعکاس منسجم مسائل این صنعت در سطح ملی کمک کند. کمک به شکل‌گیری اعتماد متقابل میان بخش خصوصی و دستگاه متولی گردشگری، از ارزشمندترین دستاوردهای این رویکرد است. برای تعمیم این تجربه، لازم است میزان مشارکت اعضا، مسائل حل‌شده و تأثیر آن بر محیط کسب‌وکار مستندسازی شود. موفقیت دستورالعمل به‌چگونگی اجرا وابسته است. اگر حضور نمایندگان بخش خصوصی در شوراها و کارگروه‌ها به دعوت موردی دستگاه‌های اجرایی محدود بماند، بخشی از ظرفیت ساختار جدید بلااستفاده خواهد ماند. پیشنهاد می‌شود وزارتخانه در تعامل با مراجع ذی‌صلاح، سازوکار حضور مستمر نمایندگان منتخب تشکل‌ها را فراهم کند و پیش از تصویب تصمیمات مؤثر بر تأسیسات گردشگری، نظرات کارشناسی آنها اخذ و بررسی شود.

واگذاری وظایف بدون منابع مالی، آموزش تخصصی، زیرساخت اجرایی و سازوکار پاسخگویی، ممکن است مشکلات دستگاه دولتی را به تشکل‌ها منتقل کند. برای هر حوزه قابل واگذاری باید استاندارد خدمت، حدود مسئولیت، منابع مالی، شاخص‌های ارزیابی و سازوکار رسیدگی به شکایات شفاف باشد. رعایت اصول تعارض منافع، رقابت سالم و جلوگیری از امتیازات انحصاری نیز ضروری است؛ تشکل حرفه‌ای نباید به لایه جدیدی از بروکراسی تبدیل شود. نظارت بر سلامت انتخابات، شفافیت مالی و جلوگیری از تخلفات ضروری است؛ اما پویایی تشکل‌ها به استقلال تصمیم‌گیری، انتخاب آزادانه مدیران و امکان طرح دیدگاه‌های انتقادی وابسته است. معیار موفقیت ساختار جدید باید در کاهش موانع کسب‌وکار، افزایش کیفیت خدمات، بهبود سرمایه‌گذاری، توسعه اشتغال و افزایش سهم گردشگری در اقتصاد نمایان شود.

استفاده از فناوری‌های دیجیتال و هوش مصنوعی برای تحلیل داده‌ها و ارزیابی عملکرد نیز می‌تواند به کارآمدی آن کمک کند. شایسته است وزارتخانه با همکاری کانون‌های استانی، الگویی برای ارزیابی سالانه تدوین کند که اثر گذاری واقعی بر اقتصاد گردشگری را بر فعالیت‌های اداری مقدم بداند.

تحقق این فرصت به استمرار حمایت وزارتخانه، اعتماد به مدیران منتخب تشکل‌ها و همراهی دستگاه‌های اجرایی وابسته است. بخش خصوصی گردشگری نباید صرفا مخاطب تصمیمات باشد؛ باید در ساختن تصمیمات نیز سهمی واقعی و مؤثر داشته باشد.

نماینده ویژه رئیس‌جمهور: گردشگری باید از دل مردم و ظرفیت‌های بومی آغاز شود

نماینده ویژه رئیس‌جمهور در هماهنگی اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور با تأکید بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی برای رونق گردشگری گفت: تجربه جزیره هرمز نشان داده است که می‌توان بدون اتکا به سرمایه‌گذاری‌های کلان و با مشارکت مردم، مسیر توسعه گردشگری را آغاز کرد.

علی عبدالعلی‌زاده افزود: در نخستین سفر به این جزیره، امکانات اولیه گردشگری نیز وجود نداشت و حتی محلی برای صرف ناهار فراهم نبود. از همین رو، راه‌اندازی یک غذاخوری ساده به‌عنوان نخستین گام برای شکل‌گیری فعالیت‌های گردشگری در دستور کار قرار گرفت.

نماینده ویژه رئیس‌جمهور با اشاره به تأثیر گردشگری بر تحولات فرهنگی و اجتماعی مناطق محلی خاطرنشان کرد: برگزاری سفره افطار وحدت در کنار ساحل جزیره هرمز با همراهی امام‌جمعه وقت و مشارکت گسترده مردم، نمونه‌ای از ظرفیت گردشگری برای تقویت همبستگی اجتماعی و ایجاد تحول فرهنگی بود.

عبدالعلی‌زاده در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به هشت‌سال فعالیت در حوزه اقتصاد مشارکتی از راه‌اندازی پلتفرمی در این زمینه خبر داد و اعلام کرد: آمادگی داریم با ورود شرکت‌های بزرگ، زمینه مدیریت و توسعه این حرکت را فراهم کنیم و آنچه آغاز شده، می‌تواند سرآغاز تحولی گسترده‌تر در اقتصاد مشارکتی باشد.

میراث تمدنی ایران باید به مزیت رقابتی گردشگری تبدیل شود

دکتر پارسایی، معاون هماهنگی امور گردشگری و زیارت استانداری فارس در گفت‌وگو با «توریسم»:
توجه به نمادهای تمدنی ایران از جمله موضوعات مورد تأکید در اسناد توسعه فرهنگی است

هما حاصلی- «توریسم»/ ایران سرزمینی هزاران ساله با سابقه تاریخی و تمدنی عظیم است که دو عنصر ایرانیت و اسلامیت جان‌مایه هویت آن را شکل داده‌اند. ایرانیان پس از پذیرش اسلام، عناصر ارزشمند تمدن دیرین خود را با معارف اسلامی تلفیق کردند و با هویت ایرانی- اسلامی، فرهنگ و تمدن خود را بالنده و پرآوازه کردند؛ تمدنی که در دوره‌های مختلف تاریخی، نقشی اثرگذار در فرهنگ و اندیشه جهان داشته است.

این سرمایه تاریخی و فرهنگی، افزون بر ارزش هویتی و معرفتی، ظرفیتی کم‌نظیر برای توسعه گردشگری و ارتقای سهم ایران از بازار جهانی این صنعت به‌شمار می‌رود.

در این میان، استان فارس به‌واسطه برخورداری از مجموعه‌های شاخص میراث جهانی همچون تخت‌جمشید و پاسارگاد و آثار ارزشمند دوره ساسانی، جایگاهی ممتاز در معرفی تمدن ایران دارد و می‌تواند به یکی از کانون‌های اصلی گردشگری فرهنگی و تاریخی کشور تبدیل شود.

در سال‌های اخیر، برگزاری مجموعه‌ای از رویدادهای ملی و بین‌المللی در فارس، فصل تازه‌ای در معرفی ظرفیت‌های تاریخی، فرهنگی و تمدنی این استان گشوده است؛ رویدادهایی که علاوه بر معرفی میراث ایران به مخاطبان داخلی و خارجی، می‌توانند زمینه‌ساز تقویت دیپلماسی فرهنگی و ارتقای جایگاه بین‌المللی گردشگری کشور باشند.

در ادامه این رویکرد، پانزدهم آبان‌ماه، نشست علمی «کوروش در فرهنگ و دیدگاه ملت‌ها» به همت استانداری فارس و دانشگاه شیراز برگزار شد و در این نشست، جمعی از استادان، پژوهشگران و صاحب‌نظران به طرح دیدگاه‌ها و مباحث علمی درباره جایگاه کوروش در فرهنگ ملت‌های مختلف و چگونگی بازتاب شخصیت و میراث تاریخی او در نگاه و اندیشه جوامع گوناگون پرداختند. رویدادی که می‌تواند نقطه آغازی برای توجه نظام‌مندتر به میراث ایران باستان در سیاست‌گذاری فرهنگی و گردشگری کشور باشد.

درخصوص برگزاری این نشست و اهمیت آن، مهدی پارسایی، معاون هماهنگی امور گردشگری و زیارت استانداری فارس در گفت‌وگوی اختصاصی با «توریسم» اظهار داشت: ظرفیت‌های تاریخی و تمدنی ایران، به‌ویژه شخصیت‌هایی همچون کوروش، می‌توانند به یکی از پایه‌های اصلی برند گردشگری فارس و ایران تبدیل شوند؛ ظرفیتی که با وجود برخورداری از پشتوانه‌های قانونی و فرهنگی، طی دو دهه گذشته آن‌گونه که شایسته بوده، معرفی و تبیین نشده است.

وی با اشاره به وجود اسناد و چارچوب‌های قانونی و فرهنگی بالادستی گفت: ظرفیت‌های لازم برای پرداختن به تاریخ ایران باستان از گذشته در کشور وجود داشته و برای این منظور نیازی به تدوین مصوبه جدید نبوده است.

این عبارت را به‌عنوان مأموریت برای من بنویسید

پارسایی با یادآوری تأکیدات رهبر شهید در سفر سال ۱۳۸۷ به شیراز گفت: ایشان در هیچ‌جای دیگری از ایران با این صراحت درباره یک اثر تاریخی در یک شهر مشخص و با چنین جزئیاتی صحبت نکرده بودند و برای آن مأموریت تعیین نکرده بودند. اگر خاطرتان باشد، جمله معروف ایشان این بود که «دوستی به یونان رفته بود و برای من تعریف می‌کرد که در یونان، ما را به یک دشت خالی بردند و آنجا را به‌عنوان یک اثر تاریخی نشان دادند و گفتند ایرانی‌ها در این محل از ما شکست خورده‌اند. آن‌ها در آتن همین موضوع را به‌عنوان یک اثر تاریخی معرفی می‌کنند. درحالی‌که شما در نزدیکی کازرون، در تنگ چوگان، نقش‌برجسته پیروزی شاپور بر والرین را دارید.» ایشان در ادامه تأکید کردند که «بروید این آثار را نشان بدهید».

زمانی که برای نخستین بار به استانداری فارس آمدم، به دوستان گفتم که این عبارت را به‌عنوان مأموریت برای من بنویسید: «بروید این‌ها را نشان بدهید.»

رویدادهای بین‌المللی فارس در مسیر معرفی تمدن ایران

معاون هماهنگی امور گردشگری و زیارت استانداری فارس در ادامه افزود: نشست اخیر درباره کوروش را نباید برنامه‌ای مقطعی یا جدا از سایر فعالیت‌های فرهنگی و گردشگری استان دانست. پارسایی در این زمینه به حضور ارکستر فیلارمونیک ارمنستان در تخت‌جمشید اشاره کرد و گفت: در این برنامه، علاوه بر هنرمندان ارمنی، نمایندگان و سفیران ۲۳ کشور دیگر نیز حضور داشتند. همچنین سال گذشته کنگره بین‌المللی ایران‌شناسی با حضور حدود ۵۷ ایران‌شناس از ۳۲ کشور جهان برگزار شد.

وی برگزاری کنگره بین‌المللی «نقش شیراز در توسعه علوم عقلی در دوران اسلامی» را از دیگر برنامه‌های فرهنگی استان برشمرد و افزود: برگزاری نوروزگاه در پاسارگاد در نوروز ۱۴۰۴ با حضور حدود یکصد هنرمند نیز از جمله اقداماتی بود که با هدف پاسداشت همزمان شعائر دینی و جشن ملی انجام شد.

پارسایی تصریح کرد: این برنامه‌ها در امتداد یکدیگر قرار دارند و باید به‌عنوان اجزای یک رویکرد مستمر دیده شوند؛ رویکردی که هدف آن معرفی ظرفیت‌های تمدنی ایران و بهره‌گیری از این سرمایه‌ها در مسیر توسعه گردشگری است.

ایرانیت و اسلامیت؛ سرمایه فرهنگی ایران

معاون هماهنگی امور گردشگری و زیارت استانداری فارس اظهار داشت: مفاهیمی همچون مدارا، حفظ کرامت انسانی، صلح‌دوستی، انسان‌دوستی و تکریم مقام انسان، هم در منشور کوروش و هم در آموزه‌های دینی قابل مشاهده‌اند.

وی با اشاره به اینکه این مفاهیم بخشی از میراث فکری و فرهنگی ایران در دوره‌های مختلف تاریخی هستند، گفت: باید از این ظرفیت در راستای تقویت برند ایران استفاده کرد و زمینه همراهی طیف‌های مختلف جامعه را با چنین رویکردی فراهم آورد. پارسایی یادآور شد: در قوانین و اسناد فرهنگی کشور منعی برای پرداختن به دوره‌های هخامنشی و ساسانی وجود ندارد و توجه به نمادهای تمدنی ایران و دوران شکوه تاریخی کشور، از جمله موضوعات مورد تأکید در اسناد توسعه فرهنگی است و بخشی از کم‌توجهی‌های گذشته ناشی از تفاوت رویکرد، تخصص و علاقه مدیران در دوره‌های مختلف بوده است.

دانشگاه‌ها باید روایت علمی تاریخ ایران را به جامعه منتقل کنند

معاون استاندار فارس با اشاره به کم‌کاری دو دهه گذشته در معرفی علمی این حوزه گفت: زمانی که دانشگاه‌ها و متخصصان نتوانند میان دانش تاریخی و جامعه ارتباط مؤثر برقرار کنند، فضای عمومی برای فعالیت جریان‌های شبه‌علمی و انتشار اطلاعات نادرست فراهم می‌شود.

وی افزود: استادان تاریخ، باستان‌شناسان و چهره‌های علمی باید یافته‌ها و دانش خود را از فضای کتابخانه‌ها و مقالات تخصصی به جامعه منتقل کنند. به گفته او، راهنمایان گردشگری نیز از مهم‌ترین مخاطبان و واسطه‌های انتقال دانش تاریخی به‌شمار می‌روند؛ چراکه می‌توانند اطلاعات مستند و علمی را در اختیار گردشگران و بازدیدکنندگان آثار تاریخی قرار دهند.

برنامه‌ریزی برای تقویت اعتبارات مجموعه‌های تاریخی فارس

معاون هماهنگی گردشگری و امور زیارتی استانداری فارس همچنین از آغاز اقداماتی در زمینه تبلیغات، المان‌سازی و تولیدات چندرسانه‌ای خبر داد و گفت: هدف این است که گردشگران بتوانند به شکلی تجربه‌محور با تاریخ و روایت ایران باستان مواجه شوند. وی همچنین از برنامه‌ریزی برای تقویت اعتبارات مجموعه‌های تاریخی استان، ازجمله پاسارگاد، تخت‌جمشید و محور ساسانی خبر داد.

پارسایی افزود: مکاتباتی از طریق استانداری با سازمان برنامه و بودجه کشور انجام شده تا زمینه اصلاح مسیرهای بازدید، تقویت زیرساخت‌های گردشگری و راه‌اندازی اپلیکیشن‌های ارائه خدمات و راهنمایی گردشگران فراهم شود. به گفته وی، بخشی از این برنامه‌ها درحال اجراست.

تداوم رویدادهای فرهنگی و گردشگری در طول سال

پارسایی گفت: پانزدهم آبان به‌عنوان مبنایی برای گردهمایی و هماهنگی فعالیت‌ها در نظر گرفته شده است، اما این برنامه‌ها نباید به یک روز یا یک نشست محدود شوند.

معاون هماهنگی امور گردشگری و زیارت استانداری فارس افزود: این مناسبت می‌تواند در سال‌های آینده نیز زمینه برگزاری رویدادهای فرهنگی و گردشگری دیگری را فراهم کند و در طول سال نیز امکان اجرای برنامه‌های مرتبط با تاریخ و تمدن ایران وجود دارد.

پارسایی با تأکید بر نقش دانشگاه‌ها در ریل‌گذاری علمی این فعالیت‌ها، از استادان دانشگاه خواست نشست‌های ماهانه‌ای با محوریت تاریخ ایران باستان برگزار کنند و اعلام کرد مجموعه اجرایی استان برای همراهی و حمایت از چنین برنامه‌هایی آمادگی دارد.

کوروش؛ سرمایه‌ای برای برند گردشگری ایران

وی در بخش پایانی این گفت‌وگو گفت: بسیاری از کشورها از شخصیت‌های تاریخی خود به‌عنوان نمادهای تمدنی و عناصر هویت‌بخش استفاده می‌کنند. ایران نیز باید از ظرفیت شخصیت‌های تاریخی خود برای معرفی بهتر کشور در عرصه بین‌المللی بهره بگیرد. پارسایی در پایان با تأکید بر ضرورت تبدیل سرمایه‌های تاریخی به مزیت رقابتی در گردشگری کشور گفت: «کوروش می‌تواند برند گردشگری ما باشد.»

ایستگاه خبر

قدردانی از برگزیدگان «شاهنامه‌خوانی» در جشنواره موسیقی نواحی

خانه شاهنامه ایران در هجدهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران از برگزیدگان بخش شاهنامه‌خوانی این رویداد موسیقایی قدردانی خواهد کرد. به گزارش میراث آریا، در هجدهمین دوره جشنواره موسیقی نواحی، خانه شاهنامه ایران از برگزیدگان بخش شاهنامه‌خوانی قدردانی خواهد کرد و جوایزی برای شاهنامه‌خوانان برتر در نظر گرفته است. همچنین در همکاری بین خانه شاهنامه ایران و جشنواره موسیقی نواحی از پیشکسوتان شاهنامه‌خوانی نیز تجلیل به‌عمل خواهد آمد. تجلیل از شاهنامه‌خوانی و شاهنامه‌خوانان برای نخستین‌بار در این دوره از جشنواره به پیشنهاد خانه شاهنامه، در کنار نظامی‌خوانی، هوره، بیت‌خوانی، شروه‌خوانی و سایر آوازهای بومی ایران، در بخش آوازهای نواحی ایران انجام می‌شود و هنرمندانی از شهرهای مختلف کشورمان در این بخش از جشنواره حضور دارند. هجدهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران با همکاری و همراهی معاونت هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، استانداری کرمان، دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان، انجمن موسیقی ایران و انجمن موسیقی کرمان ۹ تا ۱۴ آذرماه به دبیری پیروز ارجمند در کرمان برگزار می‌شود.

موزه ریاست‌جمهوری رفسنجان در فهرست آثار ملی ثبت شد

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان کرمان از ثبت ساختمان مرکز اسناد، کتابخانه و موزه ریاست‌جمهوری آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی در فهرست آثار ملی کشور خبر داد. به گزارش میراث آریا، سیدموید محسن‌نژاد اظهار کرد: در اجرای ماده‌واحده قانون ثبت آثار ملی مصوب آذرماه ۱۳۵۲، بند «ج» ماده‌واحده قانون تشکیل سازمان میراث‌فرهنگی کشور مصوب سال ۱۳۶۴ و بند ششم ماده سوم قانون اساسنامه سازمان میراث‌فرهنگی مصوب سال ۱۳۶۷، ساختمان مرکز اسناد، کتابخانه و موزه ریاست‌جمهوری آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی پس از تشکیل و تکمیل پرونده ثبتی و طرح در شورای ملی ثبت آثار، به دلیل برخورداری از شأن و ارزش ملی و تاریخی، با شماره ۳۴۵۶۹ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید. وی با تاکید بر اهمیت ثبت آثار تاریخی و فرهنگی در فهرست ملی افزود: ثبت ملی آثار، اقدامی بنیادین در راستای شناسایی، مستندسازی و صیانت از سرمایه‌های تاریخی و فرهنگی کشور است و زمینه حفاظت اصولی و نظارت تخصصی بر این آثار را فراهم می‌کند.

بیش از ۱۰۰ پرونده میراث تاریخی اصفهان روی میز شورای ملی ثبت

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان از بررسی پرونده‌های حدود ۸۰ اثر تاریخی برای ثبت ملی و بیش از ۵۰ پرونده تعیین حریم خبر داد؛ ۴۰ پرونده تاریخی فلاورجان نیز در نشست تخصصی شورای ملی ثبت بررسی می‌شود. امیر کرم‌زاده با اشاره به تنوع آثار پیشنهادی برای ثبت ملی افزود: این پرونده‌ها طیف گسترده‌ای از محوطه‌های باستانی، تپه‌های تاریخی، خانه‌های ارزشمند، قلعه‌ها، برج‌ها، کبوترخانه‌ها، مساجد، حمام‌ها، گورستان‌های تاریخی، آثار صنعتی، مجموعه‌های فرهنگی و بافت‌های تاریخی را دربر می‌گیرد.

اختصاص ۶۰۰ میلیارد ریال تسهیلات به صنایع‌دستی البرز

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی البرز گفت: بیش از ۶۰۰ میلیارد ریال تسهیلات و سرمایه در گردش برای حمایت از کارگاه‌های بومی و مشاغل خانگی صنایع‌دستی استان هدایت شده است. به گزارش مهر، نادر زینالی اظهار کرد: صنایع‌دستی یکی از ظرفیت‌های اقتصادی استان البرز است که با تکیه بر مهارت‌های بومی و خلاقیت هنرمندان می‌تواند به رونق اقتصاد خرد و تقویت معیشت خانوارها کمک کند.

وی افزود: بیش از ۶۰۰ میلیارد ریال تسهیلات و سرمایه در گردش با هدف حمایت از فعالان صنایع‌دستی، کارگاه‌های بومی و مشاغل خانگی هدایت شده تا زمینه استمرار تولید و فعالیت کسب‌وکارهای خرد فراهم شود. مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی البرز با اشاره به ظرفیت بانوان سرپرست خانوار، جوانان خلاق و استادکاران پیشکسوت در این حوزه گفت: حمایت از تولیدکنندگان صنایع‌دستی علاوه بر تقویت اقتصاد خانواده‌ها، به حفظ و استمرار هنرهای بومی استان نیز کمک می‌کند.

مجازات‌های فعلی حفاری غیرمجاز بازدارنده نیستند

کامیار عبدی، باستان‌شناس و عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی با اشاره به وضعیت حفاری‌های غیرمجاز می‌گوید: خودش مواردی را دیده است که حفاران در محوطه‌های باستانی دستگیر شده‌اند، اما حدود یک هفته بعد آزاد شده‌اند.

او معتقد است مجازات‌های فعلی بازدارندگی لازم را ندارند و باید برای مقابله با این پدیده، برخورد جدی‌تری در نظر گرفته شود. عبدی حتی پیشنهاد می‌کند برای حفاری غیرمجاز و قاچاق آثار تاریخی، مجازات‌هایی مانند ۱۰ تا ۲۰ سال زندان تعیین شود؛ پیشنهادی که از نگاه او می‌تواند در بازدارندگی مؤثر باشد. این باستان‌شناس تأکید می‌کند ارزش اصلی بسیاری از آثار باستانی نه در قیمت مادی آنها، بلکه در اطلاعاتی است که از محل کشف و ارتباطشان با سایر یافته‌ها به‌دست می‌آید. وقتی یک شیء بدون ثبت و مطالعه علمی از محل خود خارج می‌شود، این ارتباط‌ها از بین می‌رود و بخش مهمی از اطلاعات تاریخی دیگر قابل بازیابی نیست.

سفر شیرین!

گردشگری دوستدار دیابت؛ فرصتی تازه برای صنعت گردشگری ایران

«توریسم»/ ۱۴ نوامبر، روز جهانی دیابت، فرصتی است تا صنعت گردشگری نیز به یکی از گروه‌هایی توجه کند که در برنامه‌ریزی سفر و خدمات گردشگری کمتر دیده می‌شوند. درحالی‌که برای بسیاری از گردشگران، سفر فرصتی برای کشف فرهنگ‌ها، چشیدن غذاهای محلی و تجربه سبک زندگی متفاوت است؛ اما برای مبتلایان به دیابت که باید به‌طور مستمر قندخون، زمان وعده‌های غذایی و مصرف داروهای خود را مدیریت کنند، همین تجربه می‌تواند با دغدغه‌هایی همراه باشد. اطلاعات کافی درباره ترکیبات غذا در رستوران‌ها، امکان نگهداری مناسب انسولین در هتل و هماهنگی زمان‌بندی وعده‌های غذایی با نیاز مسافران در تورهای گروهی از دغدغه‌های مسافران مبتلا به دیابت است.

این نگرانی‌ها نشان می‌دهد که مناسب‌سازی خدمات گردشگری برای افراد دیابتی جدا از یک اقدام پزشکی یا رفاهی خود می‌تواند مسیری برای شکل‌گیری بازاری تازه در صنعت گردشگری، توسعه گردشگری خوراک و ارتقای کیفیت خدمات مهمان‌نوازی باشد.

غفلت از بازاری چندمیلیونی

طبق اطلاعات فدراسیون بین‌المللی دیابت (IDF) در اطلس دیابت ۲۰۲۵، تعداد بزرگسالان مبتلا به این بیماری در ایران در سال ۲۰۲۴ حدود ۵ میلیون و ۴۵۳ هزار نفر برآورد شده است. شیوع دیابت در جمعیت بزرگسال کشور نیز حدود ۹ درصد گزارش شده است. این ارقام، ایران را با جامعه بزرگی از افرادی روبه‌رو می‌کند که نیازهای مرتبط با سلامت و تغذیه می‌تواند بر تجربه سفر آنان اثر بگذارد که دسترسی به اطلاعات تغذیه‌ای، امکان انتخاب وعده‌های متعادل، رعایت زمان‌بندی مناسب غذا و فراهم‌بودن امکانات نگهداری دارو، از جمله موضوعاتی است که می‌تواند کیفیت سفر را برای این گروه افزایش دهد.

از سوی دیگر، توجه به این نیازها فقط به گردشگران ایرانی محدود نمی‌شود. ایران با ظرفیت‌های گسترده گردشگری فرهنگی، تاریخی، طبیعی و خوراک، می‌تواند در صورت طراحی خدمات استاندارد، برای گردشگران خارجی دارای نیازهای غذایی و پزشکی نیز مقصدی قابل توجه باشد.

تجربه جهانی

در صنعت گردشگری جهان، نشانه‌هایی از توجه به نیازهای مسافران دارای محدودیت‌های غذایی و شرایط پزشکی دیده می‌شود. یکی از نمونه‌های روشن، شرکت کشتیرانی تفریحی **Norwegian Cruise Line** است. این شرکت در دستورالعمل رسمی خود اعلام کرده است که مسافران دارای رژیم غذایی پزشکی، از جمله افراد دیابتی، می‌توانند درخواست وعده‌های بدون قند و کم‌نمک داشته باشند. همچنین امکان درخواست یخچال برای نگهداری انسولین فراهم شده است. مرکز کنترل و پیشگیری بیماری‌های آمریکا (**CDC**) نیز در توصیه‌های سفر برای افراد دیابتی بر موضوعاتی مانند برنامه‌ریزی دارو و تجهیزات، توجه به تغییر ساعت و زمان وعده‌های غذایی، نگهداری مناسب انسولین و آمادگی برای شرایطی مانند افت قندخون تأکید می‌کند. این توصیه‌ها نشان می‌دهد که مسئولیت سفر ایمن تنها برعهده خود مسافر نیست و آگاهی راهنمایان تور، کارکنان هتل‌ها و شرکت‌های حمل‌ونقل نیز اهمیت دارد.

گردشگر دیابتی فقط به غذای رژیمی نیاز ندارد

اهمیت توجه به این بازار در یک پژوهش علمی تازه نیز مورد بررسی قرار گرفته است. مقاله‌ای با عنوان «بررسی تجربه غذاخوردن گردشگران مبتلا به دیابت» که در مارس ۲۰۲۶ در نشریه **International Journal of Hospitality & Tourism Administration** منتشر شده، تجربه ۲۸ گردشگر مبتلا به دیابت را بررسی کرده است.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که انتخاب غذایی این افراد در سفر تنها تحت تأثیر توصیه‌های پزشکی نیست؛ بلکه سه انگیزه مهم در تصمیم‌گیری آنان نقش دارد: حفظ سلامت، لذت بردن از غذا و تجربه طعم‌های جدید و صرفه‌جویی در زمان و هزینه.

به بیان دیگر، گردشگر دیابتی نیز مانند سایر مسافران می‌خواهد غذای محلی مقصد را امتحان کند، در رستوران بنشیند و از تجربه سفر لذت ببرد. اگر تنها گزینه پیشنهادی به او یک غذای محدود و بی‌تنوع باشد، ممکن است احساس کند از بخش مهمی از تجربه گردشگری محروم شده است. این یافته برای مقاصد گردشگری ایران اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا خوراک یکی از عناصر اصلی هویت فرهنگی شهرها و مناطق مختلف کشور است. از غذاهای شمال ایران تا خوراک‌های سنتی اصفهان، شیراز و یزد، ظرفیت زیادی برای معرفی میراث غذایی کشور وجود دارد. بنابراین راهکار مناسب، حذف غذاهای محلی از برنامه سفر نیست؛ بلکه می‌توان با مشارکت متخصصان تغذیه و آشپزهای حرفه‌ای، نسخه‌های متعادل‌تر و متناسب با نیازهای مختلف را طراحی و معرفی کرد.

ظرفیت‌های ایران برای توسعه گردشگری دوستدار دیابت

در ایران نیز ظرفیت‌هایی برای آغاز این حرکت وجود دارد. انجمن اطلاع‌رسانی دیابت گلبریک و انجمن دیابت ایران از مجموعه‌های فعال در زمینه آموزش، آگاهی‌رسانی و حمایت از افراد مبتلا به دیابت هستند. این انجمن‌ها می‌توانند در تدوین راهنماهای تغذیه‌ای، آموزش کارکنان گردشگری و طراحی رویدادهای عمومی نقش داشته باشند. در حال حاضر شواهد عمومی کافی برای معرفی یک شبکه رسمی و استاندارد از هتل‌ها یا تورهای تخصصی دوستدار دیابت در ایران در دست نیست. این خلأ می‌تواند به فرصتی برای فعالان گردشگری تبدیل شود؛ فرصتی که با همکاری بخش خصوصی، انجمن‌های تخصصی و نهادهای مسئول قابل پیگیری است.

پنج پیشنهاد برای آغاز گردشگری دوستدار دیابت در ایران

برای تبدیل ایده گردشگری دوستدار دیابت در ایران به برنامه‌ای اجرایی، می‌توان چند اقدام مشخص را در دستور کار قرار داد:

۱. طراحی نشان «هتل دوستدار دیابت»: وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی می‌تواند با مشارکت وزارت بهداشت، انجمن‌های دیابت و متخصصان تغذیه، معیارهای اولیه‌ای برای ارزیابی هتل‌ها تدوین کند. این نشان باید بر اساس شاخص‌های قابل سنجش و ارزیابی واقعی اعطا شود.

۲. راه‌اندازی منوی متناسب با دیابت در رستوران‌ها: رستوران‌های مقصدهای گردشگری می‌توانند با همکاری متخصصان تغذیه، اطلاعاتی درباره ترکیبات غذایی، کربوهیدرات و اندازه سهم غذا در اختیار مشتری قرار دهند. این اقدام علاوه بر افراد دیابتی، برای سایر مشتریان علاقه‌مند به تغذیه سالم نیز مفید خواهد بود.

۳. برگزاری جشنواره ملی خوراک سالم: جشنواره‌ای با حضور رستوران‌ها، هتل‌ها، تولیدکنندگان مواد غذایی، قنادی‌ها و انجمن‌های تخصصی می‌تواند به معرفی غذاهای محلی با ترکیبات متعادل، دسرهای بدون قند افزوده و روش‌های سالم‌تر پخت اختصاص یابد.

۴. طراحی تورهای خوراک سالم: آژانس‌های مسافرتی می‌توانند تورهایی با محوریت تجربه غذاهای محلی، طبیعت‌گردی و بازدیدهای فرهنگی طراحی کنند که در آن‌ها گزینه‌های غذایی متناسب با نیازهای مسافران پیش‌بینی شده باشد. گیلان، مازندران، اصفهان، شیراز و یزد از جمله مقاصدی هستند که می‌توانند برای اجرای آزمایشی چنین طرح‌هایی بررسی شوند.

۵. آموزش فعالان گردشگری: برگزاری دوره‌های کوتاه برای آشپزها، کارکنان هتل، راهنمایان تور و مدیران رستوران با همکاری انجمن‌های دیابت، می‌تواند نخستین زیرساخت انسانی این طرح را فراهم کند.

روز جهانی دیابت می‌تواند نقطه شروع توجه صنعت گردشگری ایران به این موضوع باشد تا در کنار عنوان‌هایی مانند هتل دوستدار کودک، گردشگری دسترس‌پذیر و گردشگری سلامت، مفهوم «گردشگری دوستدار دیابت» نیز در ادبیات و برنامه‌ریزی صنعت گردشگری ایران جای خود را پیدا کند. این ایده می‌تواند هم به ارتقای کیفیت زندگی میلیون‌ها نفر کمک کند و هم فرصتی تازه برای نوآوری، رقابت‌پذیری و توسعه بازار گردشگری کشور به‌وجود آورد.